

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ГОСПОДА СЪДИИ,

Нормите на Конституцията имат важно значение за признаването и гарантирането на правата на човека като очертават областите на индивидуалните и групови свободи, в които е недопустимо вмешателството от страна на държавата. Именно поради това те са основополагащи за останалите нормативни актове, които доразвиват и гарантират принципите в тях.

Текстовете на чл. 13, ал. 1 и 2 и чл. 37 от Конституцията на Република България имат за основа чл. 18 от Международния пакт за гражданските и политическите права - в сила за Република България от 23.03.1976 г. (ДВ бр. 43/1976 г.), който на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията е част от вътрешното право на страната.

Правото на свобода на мисълта, съвестта и религията включва възможността всеки свободно да възприема или има религия или каквато и да било вяра по свой избор и свободата индивидуално или съвместно с други, публично или в частния живот да дава изява на своята религия или вяра чрез ритуали, наблюдения или обучение. Наред с това, практиката по приложението на това основно право на човека и неговото развитие са наложили разбирането, че то включва *inter alia* и свободата на богослуже-

2.

ние или събиране във връзка с упражняването на религия и на установяване и поддържане на места за тези цели; на създаване на подходящи благотворителни или хуманитарни институции; на обучаване, назначаване, избиране или определяне по приемственост на подходящи ръководители според изискванията и нормите на всяка религия или вяра.

Важен елемент от механизма по приложението на това право е необходимостта да се изключи дискриминацията от страна на държавата, институция, група лица или лице, на основата на религия или други вярвания. Фактът на отделянето на държавата от религиозните институции така, както постановява чл. 13, ал. 2 от Конституцията не води автоматично до равенство и недискриминация на религиозните общности. Необходимо е държавата да предприема и ефективни законодателни и практически мерки за да изключи дискриминацията.

Правото на свобода на мисълта, съвестта и религията съгласно чл. 37, ал. 2 от Конституцията на Република България не подлежи на никакви ограничения, освен на такива, необходими за защита на обществената сигурност, обществения ред, народното здраве, морала или основните права и свободи на другите. Тези категории установени лимитивно могат да бъдат основание за ограничаване на това право само ако са предвидени в закон. Всяка друга намеса на държавата в дейността на религиозните общности е недопустима.

Правата и свободите, които очертават обема на правото на свобода на мисълта, съвестта и религията следва да се признаят и гарантират от държавата по такъв начин, че всеки да бъде в състояние да се ползва от тях на практика.

3.

Законът за изповеданията, приет от Великото народно събрание на 24.02.1949 г. (ДВ бр. 48/01.03.1949 г., изм. с Указ № 690/30.12.1950 г. - "Известия" бр.1/02.01.1951 г., "Изв." бр. 13/1951 г.) е нормативният акт, който наред с Конституцията регламентира това основно право на човека. Разпоредбите на този закон и практиката по неговото приложение дават достатъчно основания да се твърди, че той противоречи на Конституцията. Редица негови текстове като тези на чл.чл. 10, 12, 18, 20, 21, 22, 23 установяват неоправдани забрани и ограничения на правото на свобода на мисълта, съвестта и религията. Този закон е изцяло изграден на неограничена и необоснована намеса на държавата в дейността на религиозните общности. Неговите разпоредби са действащо право и днес и служат като основание за намеса на изпълнителната власт в живота на религиозните институции.

ГОСПОДА СЪДИИ,

Като имам предвид така изложените мотиви и на основание чл. 150, ал. 1 във връзка с чл. 149, ал.1, т. 1 и 2 от Конституцията на Република България, правя настоящето искане до Конституционния съд за задължително тълкуване на чл. 13, ал. 1 и ал. 2 във връзка с чл. 37 от Конституцията на Република България, както и за Вашето становище относно конституционносъобразността на действията, имащи за свое основание разпоредбите на Закона за изповеданията и осъществявани след влизане в сила на новата Конституция от 13.07.1991 год.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА
(Желю Желѐв)

София,

05.05.1992 г.